Kirkon Ulkomaanavun kirjallinen lausunto ulkoasiainvaliokunnalle

Kirkon Ulkomaanapu kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiasta: E 7/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: EU/UTP: Eduskunnan tiedottaminen Suomen vaikuttamisesta EU:n Afrikka-suhteita koskevaan tiedonantoon

EU:n kokonaisvaltainen Afrikka-strategia

Kirkon Ulkomaanapu, joka on Suomen suurin kehitysyhteistyöjärjestö ja toimii useassa Afrikan maassa, on erittäin tyytyväinen Euroopan Unionin uuden komission vahvasta Afrikka-fokuksesta ja Euroopan Unionin halusta kehittää kokonaisvaltaista kumppanuutta Afrikan valtioiden ja Afrikan Unionin kanssa. Yli miljardin kuluttajan suurmarkkina-alueena Afrikka kuuluu maailman nopeimmin kasvaviin talousalueisiin, vaikka maanosan ongelmat ovat edelleen suuria. Talouden lisäksi myös Afrikan poliittisten suhteiden, turvallisuuskysymysten ja globaalien ilmiöiden, kuten ilmastonmuutoksen vaikutukset kasvavat. Siksi EU:n, Afrikan valtioiden ja AU:n kumppanuuden kehittäminen ja uuden kokonaisvaltaisen strategian laatiminen ovat erittäin ajankohtaisia.

EU:n kokonaisvaltaisen Afrikka-strategian laadinnassa ja sisällöissä tulisi Kirkon Ulkomaanavun näkemyksen mukaan kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin asioihin.

1. **Tasavertainen ja kokonaisvaltainen kumppanuus edellyttää avointa dialogia kaikilla tasoilla**

EU:n pyrkimys tasavertaiseen ja kokonaisvaltaiseen kumppanuuteen AU:n ja Afrikan maiden kanssa on kannatettava tavoite. Kumppanuus ei kuitenkaan tapahdu ilman avointa dialogia. Siksi EU:n on syytä panostaa tasavertaiseen kumppanuuteen jo strategian työstämisvaiheessa. Strategian tavoitteet tulisi sopia yhdessä AU:n ja Afrikan maiden kanssa. Mikäli EU haluaa pitää kiinni siitä, että maaliskuun alussa julkaistava tiedonanto muodostaa EU:n Afrikka-strategian päälinjat, tulee EU:lla olla selkeä näkemys siitä, miten AU ja Afrikan maat voivat vaikuttaa merkittävällä tavalla strategian sisältöihin. Mikäli kumppaneille ei tällaista aitoa vaikuttamismahdollisuutta tarjota, EU:n tulisi nimetä strategia omaksi strategiakseen, ei yhteiseksi Afrikan kanssa.

2. **EU:n tulee vahvistaa arvopohjaista kumppanuuttaan Afrikan kanssa**

Afrikka on kiinnostava kumppani paitsi EU:lle, myös muille maailmanpolitiikan suurille toimijoille kuten esimerkiksi Kiinalle, Venäjälle, Yhdysvalloille ja Arabimaille. Afrikka saa kuitenkin liian harvoin näiltä kumppaneilta tukea ihmisoikeustilanteensa-, tarvittavien demokraattisten uudistusten- tai moniäänisen kansalaisjärjestökentän tilanteen parantamisen. Tämä on jatkossakin Euroopan Unionin tärkeä ja tarvittava rooli. EU:n tulee vahvistaa – ei heikentää – arvopohjaista yhteistyötä Afrikan kanssa.

3. **EU:n Afrikka-strategian tulee pohjautua olemassa oleviin sopimuksiin ja tavoitteisiin**

EU:n tulee hyödyntää ja priorisoida yhdessä Afrikan kumppaneiden kanssa aikaisemmin sovittuja tavoitteita ja periaatteita. Marraskuun 2017 Abidjanissa pidetyn viidennen AU-EU -huippukokouksen päätösten toimeenpano tulisi olla EU:n prioriteettilistan kärjessä. Huippukokouksen teemana oli "*nuorisoon investoiminen osallistavan kasvun ja kestävän kehityksen takaamiseksi*", joka on edelleen hyvin ajankohtainen. Strategiassa on myös tärkeää huomioida Afrikan Unionin Agenda 2063 ja linkittää sen tavoitteet uuden strategian kanssa yhteneviksi.

PL 210 (Eteläranta 8)
00131 Helsinki
020 787 1200
kua.fi

4. **Suomen tulee korostaa ja tukea Afrikan nuorten roolia EU:n Afrikka-strategiassa**

Afrikka on nuorten mantere. Tällä hetkellä 60% Afrikan väestöstä on alle 25-vuotiaita nuoria naisia ja miehiä ja vuoteen 2050 mennessä yksi kolmesta maailman nuoresta asuu Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa. Komissaari Urpilaisen esiin nostamaa nuorten potentiaalin huomioimista Afrikka-strategiassa tulee tukea sekä kiinnittää edelleen huomiota siihen, millaisilla konkreettisilla keinoilla sukupuolten välistä tasa-arvoa voidaan edistää eri ikäkausien naisten ja miesten kesken. EU:n kumppanuus Afrikan kanssa tarkoittaa siis vahvasti kumppanuutta Afrikan nuorten kanssa.

EU:n tulee harkita nuorisonäkökulman lisäämistä strategian pääteemaksi, tai vaihtoehtoisesti varmistaa teeman johdonmukaisen huomioimisen kaikissa strategian painopistealueissa.

5. **Koulutus on kestävän kehityksen kulmakivi ja linkki toimeentuloon**

Vaikka yhä useammat afrikkalaiset lapset ja nuoret pääsevät kouluun, monet eivät opi siellä edes perustaitoja. Koulupolku keskeytyy usein alakouluun. Tarve opetuksen laadun parantamiseksi on valtava. Väkiluvun kasvaessa tilanne todennäköisesti hankaloituu entisestään. Siksi EU:n on tärkeä panostaa koulutusmahdollisuuksiin. Laadukkaan peruskoulutukseen ja opettajankoulutuksen lisäksi on erittäin tärkeää tukea ammatillista koulutusta. Afrikassa riittää nuorta työvoimaa, mutta koulutus ja ammattitaito eivät kohtaa tarpeiden kanssa. Siksi erityisesti nuorten ammatillisia valmiuksia tulee parantaa ja koulutuksen ja toimeentulon välistä linkkiä vahvistaa.

6. **Toimeentulo ja työpaikat**

Afrikan haasteena on luoda yli 600 miljoonaa työpaikkaa seuraavien 15 vuoden aikana. Yksin Etiopiassa kaksi miljoonaa nuorta tulee vuosittain työmarkkinoille. EU:n tulee tukea kestävää yritystoimintaa systemaattisesti kaikilla tasoilla: start-upeista mikroyrittäjiin ja edelleen pk-yrityksiin. Pk-sektorin tulisi luoda jopa 70% uusista työpaikoista myös Afrikassa mutta rahoituksen puute estää sektorin kasvun – säällisten työpaikkojen puute uhkaa maiden vakautta ja pitkän tähtäimen kehitystä. Samalla EU:n tulee pystyä tukemaan Afrikan maita laadukkaan perusopetuksen sekä ammattikoulutuksen takaamisessa nuorille – ilman tätä investointia ei kasvuyrityksille riitä osaavaa afrikkalaista työvoimaa.

7. **EU:n on investoitava nuorten mahdollisuuksiin ennaltaehkäistä konflikteja ja rakentaa rauhaa**

EU:n on tärkeä edistää Afrikan rauhaa ja turvallisuutta kokonaisvaltaisesti. Pitkittyneet konfliktit useassa Afrikan maassa ovat esteenä kehitykselle ja ihmisoikeuksien toteutumiselle. EU:n tulee tukea konfliktien juurisyiden ratkaisua, konfliktien ennaltaehkäisyä, rauhanvälitystä ja rauhanprosessien inklusiivisuutta. Nuorten rooli rauhan rakentamisessa ja konfliktien ennaltaehkäisemisessä vaatii enemmän tunnustusta ja tukea. Nuorten mahdollisuudet löytää ratkaisuja nykypäivän ja huomisen ongelmiin ovat edelleen hyödyntämättömiä etuja, jotka EU: n tulisi asettaa etusijalle yhdessä AU: n, Afrikan valtioiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Myös naisten, uskonnollisten ja perinteisten johtajien toimijuutta rauhantyössä on tärkeä tukea.

8. **EU:n tulee lisätä panostusta Afrikan hauraimpien maiden tukemiseksi**

Vuonna 2030 äärimmäisestä köyhyydestä jopa 80% löytyy hauraista maista. OECD:n listaamista 58 hauraasta maasta 35 sijaitseen Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa. Nämä maat tarvitsevat erityisaseman EU:n Afrikka-stategiassa, jotta varmistetaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden ja leaving no-one behind – periaatteen toteutuminen. EU:n tulee myös huomioida, että nuorten rooli ja osuus hauraimpien maiden yhteiskunnissa korostuu: hauraiden maiden asukkaiden keski-ikä on 20, kun se on 33 muualla maailmassa.

PL 210 (Eteläranta 8)
00131 Helsinki
020 787 1200
kua.fi